

Dk - DIALOG

Cena 12,– KčPro členy Demokratického klubu zdarma

ÚVODNÍ SLOVO

Nesporně žijeme v turbulentní a přelomové době. Z „hlubin času“ (ve skutečnosti z pouhých mělčin jednoho století) vyvěly přízraky, o nichž mnozí doufali, že byly navždy pohřbeny. V posměch jsou brány humanistické hodnoty i evropská integrace a Rusko exhibuje své nezměněně brutální expanzivní touhy – na Středním východě i vůči východní a střední Evropě. Aleppo se po 80 letech stalo ozvěnou do té doby bezpříkladně brutálního bombardování civilního obyvatelstva (tehdy fašistickou Luftwaffe) v baskickém městě Guernica y Lumo 26. dubna 1937, několik dní po narozeninách A. Hitlera (jaká akauzální synchronicita, že Francie vyzvala v říjnu 2016 k vyšetření zvláště těžkého ruského bombardování Aleppa jako válečného zločinu též několik dní po narozeninách – tentokrát V. Putina: jaká to výsměšně temná symbolika zvrácených narozeninově obětních barbarských ohňostrojů). V tuzemsku se relativizují zločiny bolševického (Ruskem řízeného) komunismu, dosavadní principy zahraniční orientace (na NATO, USA a EU) i parlamentní demokracie. Nevíme, jak čist fenomény Trump, Brexit, Erdogan. Cítíme se zaskočení, vykořenění, někdy máme slovy básníka (Karel Toman, 1906) pocit, že „vše zklamalo, náš sen mdlá utloukl si křídla, vzruch každý otráven a vyschla všechna zřídla“ a stáváme se tím náchylní onomu pocitu, o jehož uvážlivé uchopení nyní mimořádně jde. Je jím hledání jistoty v nejistém světě a opory ve vlastním zázemí – osobním, rodinném či pospolitém - obecním, státním či kulturně historicky „národním“: „Hlas jeden z daleka, tak domov mluvit umí, hlas volá člověka a člověk porozumí“. T. G. Masaryk považoval za základ národní bezpečnosti a perspektivy všeobecné srozumění, zvláště pokud se lidé jím spojení též za své přesvědčení dokáží postavit: *„Pokud se nerozšíří tato neviditelná strana lidí opravdových a myslících, kteří se nebojí, když toho potřeba, pravdě dát svědectví i veřejně, všecka viditelná organizace nám nepostačí.“*

Stejně jako W. Churchill přijela i T. Mayová do USA prezentovat a posílit zvláštní, mimořádné vztahy svého Spojeného království se Spojenými státy americkými. V ozvuku Churchillova fultonského projevu a v návaznosti na projev někdejšího premiéra, pana Tonnyho Blaira, o odporu proti diktátorům z roku 1999

hovořila o nutnosti rozhodné obrany svobodného západního světa a jeho hodnot. W. Churchill v roce 1946 řekl, že „od Štětína na Baltu po Terst na Jadranu se spustila železná opona“. T. Mayová nyní navázala: „Neměli bychom svobody, které prezident Reagan a paní Thatcherová přinesli východní Evropě, zpochybnit přijetím nároků pana Putina, že je (východní Evropa) nyní v jeho sféře vlivu.“ Je proto pro nás osudově významné, že radou paní Mayové vůči prezidentu Putinovi je, „zabývejme se jím, ale mějme se na pozoru“ („my advice is to engage but beware“). Pokračuje tak post-fultonovská strategie prezidenta Trumana a jeho politického strážce G. F. Kennana, strategie dlouhodobého trpělivého, ale zároveň pevného a bdělého zadržování ruských expanzivních tendencí. Osudovou výzvou a nadějí je pro nás aplaus, který v projevu paní Mayové sklidilo ujištění, že „pokud jde o bezpečnost Izraele na Středním východě či Estonska v Pobaltí, musíme se vždy postavit za své přátele a spojence v demokratických zemích, které se též nacházejí v těsném sousedství.“ Máme reálnou šanci zůstat součástí svobodného západního světa se všemi jeho jistotami i nejistotami, nadějemi i zklamáními, výhodami i nevýhodami. Jaltská dohoda je mrtvá, železná opona byla stržena definitivně – takové je zřejmě pro nás poselství britské premiérky, paní Mayové, z Kalifornie. Jsem jí za ně velmi, velmi vděčný.

Návodný pro naše směřování a uvažování byl i důraz, který britská premiérka položila na odlišení extrémistické a nenávislné ideologie džihádu od mírumilovného islámu, který se sám stal největší obětí krvelačně kriminálních džihádistů. I proto se ostatně bývalá ministryně zahraničí USA, paní M. Albrightová, postavila tak zásadně proti úvaze o registracích amerických muslimů s tím, že by se v takovém případě sama nechala „registrovat“.

Největší hrozbou tak nakonec a znovu nejsou pro nás ani Rusko jako takové, tím méně (nepřítomní) imigranti, tou největší hrozbou jsme sobě my sami. Staneme se gubernií, jen když to dopustíme, když přetrháme své západní vazby, přesekáme své středoevropské kořeny a vrhneme se či rozbředle zhroutíme do náruče stepního medvěda.

Věřím, že přes všechny turbulence a hrozby „to“ nakonec dobře dopadne. Nesmíme však váhat, vychytrale lavírovat, opovážlivě se spoléhat na jiné. Slovy G. K. Chestertona i v tomto „nevěřím v osud, který člověka ovládá, ať udělá cokoli; věřím však v osud, který ho ovládne, když nedělá nic.“ I proto jsem se podílel na jakémsi manifestu „Evropského institutu renaissance“ k tomu, kam patříme, k čemu se hlásíme, na jak pevné, jak pojímané pospolitosti, na jakém srozumění bychom měli nejen proklamativně, ale každodenní činností pracovat.

Zdeněk Kalvach, leden 2017 (*zkráceno*)

I. STANOVISKA DEMOKRATICKÉHO KLUBU

STANOVISKO DEMOKRATICKÉHO KLUBU Č. 64

K otázce složení rad veřejnoprávních médií

V současné době se stal předmětem diskuse návrh novely zákona o mediálních radách. Dle tohoto návrhu, jenž čerpá zejména ze zkušeností Svo-

bodného státu Bavorsko, by mělo dojít k podstatnému omezení vlivu politických stran na složení rad, jelikož strany by napříště byly jen malou částí souboru organizací, který by o tomto složení rozhodoval. Prakticky by to znamenalo, že by se do složení rad již nepromítaly výsledky parlamentních voleb.

Demokratický klub má za to, že myšlenka návrhu je správná. Veřejnoprávní media, jež financují ze svých prostředků všichni občané státu, by se neměla dostávat do sféry vlivu politických stran, byť nepřímého. Současný systém zvýhodňuje vítěze voleb a za peníze všech připravuje pokračování volebních úspěchů vítězů i v následujícím období. Doporučujeme proto poslancům i senátorům, aby myšlenky návrhu přijali, a umožnili tak spravedlivější nakládání s poplatky občanů. Současně doporučujeme zvážit strukturu navržených organizací, zejména posílení zastoupení některých sfér, jako je ekonomika a justice, a také organizací, od nichž lze očekávat zdravě kritický postoj, např. uměleckých vysokých škol.

V Praze 26. února 2017

STANOVISKO DEMOKRATICKÉHO KLUBU Č. 65

K nutnosti dodržování Ústavy ČR

Demokratický klub se obává, že stejně jako při konstruování vlády ČR po posledních volbách do PSP dojde i v současné vládní krizi k pokusům o aplikaci takového výkladu ústavy, který odporuje jejímu duchu, zejména v otázkách práva prezidenta ČR odmítnout návrhy předsedy vlády na její složení či udržovat v úřadě vládu, která, popř. někteří její členové, nemá důvěru parlamentu. Je v zájmu občanů České republiky, aby všechny strany sporu dodržovaly ducha i literu Ústavy ČR. Její zkreslený výklad a pokusy o jeho aplikaci by znamenaly konec české parlamentní demokracie.

V Praze 10. května 2017

II. PŘÍSPĚVKY

FAŠISMUS – ODVRÁCENÁ TVÁŘ ZÁPADNÍ POLITICKÉ TRADICE

(2. část)

Hlavní a typické rysy fašismu

Zde se budu zabývat pěti myšlenkami, které, i když žádná z nich není typická pouze pro fašismus, ve svém souhrnu tvoří typický fašistický světový názor (Weltanschauung).

1) Korporativismus. Fašismus o sobě s oblibou prohlašoval, že je schopen nabídnout tvůrčí řešení „třetí cesty“ mezi kapitalismem a socialismem¹. Zejména v Itálii, kde byla korporativistická tradice silná, snažil se Mussolini experi-

¹ cit. dílo, str. 138

mentovat v tomto směru. V praxi však byla fašistická vize korporativistické společnosti, založené na samoregulaci výrobců pod záštitou státu, pouhým pláštěm, pod kterým se skrýval despotismus.² Mussoliniho korporativismus nikdy nebyl „třetí cestou“, ale pouze taktikou, jak rozšířit státní kontrolu nad společností a nejlépe ho charakterizovala přebujelá byrokracie a korupce, která Mussoliniho režim proslavila³.

2) *Permanentní revoluce* představuje nejpozoruhodnější rys fašistického světového názoru. Jak vysvětloval Hitler, jádrem nacionálního socialismu je „revolučně tvůrčí vůle, která nepotřebuje žádné ideologické berličky“ a „nemá žádný pevný cíl“. Výchozím bodem pro přitažlivost tohoto ideálu byla řadou intelektuálů, kteří sdíleli intenzivní pocit odcizení vůči moderní době, šířená představa o úpadku Západu, která vyústila až v odmítnutí moderního urbanistického a technického pokroku.

Jako příklady je možno uvést následovníky básníka Stefana Georga, kteří proti chladnému, neosobnímu a kulturně prázdnému světu moderní společnosti (Gesellschaft) staví vroucnost a pospolitost ztraceného světa společenství (Gemeinschaft). Moeller van den Bruck ve své knize *Třetí říše*, vydané v roce 1923, zredukoval intelektuální opozici vůči výmarskému systému na prostou konspirační teorii. Strašákem lehce identifikovatelného nepřitele, který měl sjednotit masy, nebyl ještě Žid, ale „duch racionalismu“ (o němž autor tvrdil, že ujídá z podstaty západního života již tři století), jehož hmatatelným vyjádřením v Německu té doby byla parlamentní demokracie, kapitalistický ekonomický systém a nebezpečí bolševického socialismu. Nacisté již pouze nahradili „racionalismus“ antisemitismem. Ve spisech Ernsta Jüngerera vyúsťuje pocit kulturního odcizení v myšlenku „totální mobilizace“ jako nejvyššího cíle státu. Formuloval představu polovojenské společnosti, ve které by se práce rovnala neustálé přípravě na válku, která by obyvatelstvu vštěpovala heroický a tragický náhled na život.

3) *Vůdcovský princip* stojí v jádru fašistického učení. Vůdce v něm plní tři funkce. Za prvé se jedná o symbolické ztělesnění mýtu, za druhé poskytuje organizační řád, který např. Georg Strasser popsals slovy „kníže a vazal“. Tento vztah dal paradoxně vzniknout intenzivnímu pocitu kamarádství, rovnosti a účasti. V Itálii, kde musel vůdcovský princip soupeřit s nezávislou politickou existencí krále, autoritou katolické církve a navíc se nesnažil rozšířit i na ekonomiku organizovanou korporativisticky, se spíše jednalo o masový kult osobnosti.

A za třetí, vůdcovský princip zakládal novou teorii legitimacy, která podle fašistů měla vést k vytvoření opravdu „přirozeného“ politického vztahu. Myšleno je to tak, že vůdcova autorita odráží jeho poslání a schopnost velet, místo toho, aby ji uměle vytvářela volební urna⁴. Podle Carla Schmitta, nazývaného „hlavní teoretik práva třetí říše“, „Führer vytváří spravedlnost přímo“, ve jménu jeho poslání je totiž každá jeho akce předem oprávněná. Vůdce je jediným opravdovým vládcem na zastupitelském principu, kterého stát může mít, je ztělesněním lidu, který nemá nezávislou existenci, a tudíž ani vůli. *Vůdce a lid přestávají*

2 cit. dílo, str. 141

3 cit. dílo, str. 142-3

4 cit. dílo, str. 160

*existovat odděleně. Fakticky se u fašistické teorie legitimacy pouze absolutní moc, jejímž držitelem je dle demokratické teorie lidové svrchovanosti lid, přivedla z lidu na vůdce. Vůdce intuitivně chápe a vyjadřuje pravou vůli lidu, z čehož vyplývá, že nemůže být lidmi volen. Vynoří se uprostřed lidu za přispění svých heroických osobních kvalit a je lidem rozpoznán. V poslední instanci je odpovědný jen osudu, nikoliv lidu.*⁵

4) Mesiášské poslání. Nová nacionalistická doktrína, která v 19. století začala soupeřit s doktrínou nadnárodní křesťanské civilizace, byla původně považována za výraz pacifistického a progresivního vývoje demokratického ideálu lidové samosprávy. Původně byla všechna národní společenství, alespoň teoreticky, chápána jako rovnocenná, protože každé z nich bylo projevem Božího tvůrčího aktu. Ale nejpозději v polovině 19. století se víra v rovnoprávnost začala vytrácet a téměř každá země západního světa se začala považovat za morálně a kulturně nadřazenou všem ostatním, jejímž svatým posláním je spasit dekadentní sousedy.

„Dávno předtím, než se objevil Mussolini a Hitler, již Evropa znala extravagantní nároky na mesiášské poslání, které podporovali aktivističtí politikové v rámci každého evropského nacionalistického hnutí. K této tradici mesiášského nacionalismu již fašistická ideologie nic nového nepřidala a ani nacistický rasismus nebyl v této tradici ničím novým. Zatímco tedy fašismus nic nového a podstatného k dřívější mesianistické tradici nedodal, přece jen tuto tradici ve velmi důležitém ohledu modifikoval: rozbil samolibé přesvědčení, že nacionalismus je bytostně progresivní doktrína, která je neoddělitelná od souvisejících ideálů osobní svobody a mezinárodní harmonie.“⁶

5) Soběstačnost se odvozuje od koncepce národního sebeurčení. U fašismu má dva rozměry: Minimalizaci potřeb a získání kontroly nad světovými zdroji.

Závěrem této pasáže se stručně zmíním o hlavních rozdílech mezi italským fašismem a německým nacismem.

1) Zatímco nacismus spočíval na doktríně rasy, italští ideologové vždy zdůrazňovali nebiologický, voluntaristický základ svého hnutí. Nacismus se, na rozdíl od italského fašismu, nikdy nepokoušel vytvořit nového člověka, protože se předpokládalo, že v Německu již existuje (nicméně pod nánosem dekadentní moderní civilizace).

2) Celková odlišnost je v tónu a míře, do jaké se oběma ideologiím podařilo proniknout do národního života. V Itálii, kde Mussolini musel soupeřit na jedné straně s vlivem krále a katolické církve, na druhé straně s vlivem regionálních šéfů strany a na třetí straně byl konfrontován se zaostalostí jižní Itálie, byla mnohem nižší nežli v Německu.

A na úplný závěr této části pár slov o názvu celého hnutí:

„Původ slova „fašismus“ je zajímavý ze dvou důvodů: neodvozuje se od Mussoliniho hnutí a dlouho nemělo žádný zvláštní ideologický nebo teoretický

5 cit. dílo, str. 162-4

6 cit. dílo, 173

význam. *Fasces* byl ve starém Římě svazek prutů, který nesl liktor před konzuly jako symbol pravomoci. V průběhu devatenáctého století se svazek prutů stal symbolem síly prostřednictvím jednoty. V širším smyslu se slovo *fascio* začalo v moderním italském politickém úzu používat ve významu skupiny. Poprvé ho takto použili k vlastnímu označení revoluční socialisté na Sicílii v devadesátých letech devatenáctého století. Od té doby si udrželo revoluční konotace. Právě tyto konotace přitahovaly např. levicově orientované mladé muže, kteří žádali italskou intervenci v první světové válce. Skupiny *fasci* byly roztroušeny po celé Itálii a Mussolini patřil k jedné z takto spontánně vytvořených skupin bez stranické příslušnosti. Byl vůdcem milánské *fascio*. Den 24. ledna 1915 byl mezníkem v historii skupin *fasci*, protože tehdy se v Miláně sešli jejich vůdcové a založili národní organizaci pod názvem *Fasci d' Azione rivoluzionaria* (skupiny pro revoluční činnost).

V roce 1919, už po válce, obnovil Mussolini milánskou skupinu *fascio* pod novým názvem *fasci di combattimento*. Byly vytvořeny další skupiny toho jména se společným cílem být v opozici všem těm - včetně krále a vlády - kteří svými pacifistickými zájmy údajně okrádají Itálii o plody jejího válečného vítězství.⁷

Vztahy mezi fašismem na straně jedné a socialismem a komunismem na straně druhé

Není nutné odmítat fašistické tvrzení, že je ryze socialistickým hnutím. Mnohem lepší je uznat, že fašisté prostě zneužili dvojakosti moderní evropské politické tradice stejně jako v případě svého tvrzení, že jsou obránci pravé svobody a pravé demokracie.⁸ Na druhou stranu lze mít za nepochybné, že kořeny fašismu jsou socialistické a fašismus jako takový lze dokonce chápat jako určitý socialismus střední třídy. Socialismus dále připravil fašismu nejenom řadu nástrojů jeho politické práce, ale i psychologii velkého počtu lidí a celkovou atmosféru ve společnosti.

„Prostředků, kterých staré socialistické strany úspěšně použily k získání podpory jedné skupiny pracujících - totiž příslib zlepšení jejich relativního postavení - není možno použít k získání podpory všech skupin. Musí nutně vést ke vzniku soupeřícího socialistického hnutí, které se bude opírat o podporu těch, jejichž relativní postavení se zhoršilo. Je velmi mnoho pravdy v často opakováném tvrzení, že fašismus a nacismus jsou určitým druhem středostavovského socialismu. Výraz „třídní boj naruby“, běžný v Itálii v době nástupu fašismu, ukazoval na jeden velmi významný aspekt tohoto hnutí. Konflikt mezi fašistickými či nacistickými a tradičními socialistickými stranami je vskutku nutno většinou považovat za konflikt, který musí nutně vzniknout mezi soupeřícími socialistickými frakcemi.

Zůstává však skutečností, že zatímco tradiční socialistické strany či organizované dělnictvo určitých odvětví obvykle shledalo, že není nikterak těžké dospět se zaměstnavateli ke společné dohodě v rámci daného odvětví, velmi po-

7 cit. dílo, str. 215-6

8 cit. dílo, str. 95

četné vrstvy ostatních byly ponechány na holičkách. Těmto vrstvám se jevily - a nikoliv bez určitého oprávnění - zámožnější části dělnického hnutí jako součást vykořisťujících a nikoliv vykořisťovaných tříd.

Nicméně dělnický socialismus vyrostl v demokratickém a liberálním světě, adaptoval podle něho svoji taktiku a převzal mnoho ideálů liberalismu. Jeho hlasatelé stále věřili, že vytvoření socialismu jako takového vyřeší všechny problémy. Fašismus a nacismus na druhé straně vznikly na základě zkušenosti, k níž dospěla stále více a více regulovaná společnost, a jejich taktika byla vytvořena ve světě, ve kterém již dominovala socialistická politika s problémy, které vytváří. Neměly žádné iluze o možnosti demokratického řešení problémů, které vyžadují větší souhlas mezi lidmi, než jaký lze rozumně očekávat.⁹ Tolik liberální klasik F.A. v. Hayek ke vztahům mezi socialismem a fašismem.

Vztahy mezi fašismem a komunismem bolševického stíhu jsou přehlednější. Obě hnutí vyrostla na pozadí socialistického hnutí 19. století a **obě se profilovala jako radikální, nedemokratická a protikapitalistická**. Jak poznamenává F.A. Hayek, kulak v Rusku a Žid v Německu měli společného víc, než se obvykle přiznává.

Obě se navzájem intuitivně vnímala jako konkurence, ale zároveň se vzájemně totálně nepochopila: Komunisté prohlašovali (s určitými výjimkami, jako bylo období líbánek v letech 1939-41, kdy ideologie ustoupila geopolitickým zájmům a staré imperiální ambice Ruska a Pruska vstaly z hrobu), že ... *fašismus - toť nejběsilejší nástup kapitálu proti pracujícím masám; fašismus - toť bezuzdný šovinismus a dobovačná válka; fašismus - toť zběsilá reakce a kontrarevoluce; fašismus - toť úhlavní nepřítel dělnické třídy a všeho pracujícího lidu!*¹⁰ Zapomínali ovšem upřesnit, že onen nenáviděný monopolní kapitál, ono propojení velkých průmyslových firem a bank, je ve fašistických státech úzce provázáno se státem. Fašisté naopak vnímali komunismus sovětského typu jen jako určitou degenerovanou formu kapitalismu, jenom jako jakousi parodii na západní společnost, která *měšťákovi* neslibuje nic jiného, nežli větší kus chleba. Proto také tak snadno ve svých projevech házeli do jednoho pytle *angloamerické plutokraty a židobolševiky*.

Stanislav Kubů, říjen 2015 (*pokračování příště*)

FAKTORY PROCESU DEMOKRATIZACE V EVROPĚ 20. STOL. (2. část)

Proces šíření modernizace z centra na periferii, jenž v Evropě začal mezi léty 1750 (počátek průmyslové revoluce v Anglii) a 1789 (francouzská revoluce prosadila politickou modernizaci), působil na tamější poměry v mnohých ohledech destabilizačně. Díky tomu procházely periferní společnosti v 19. a 20. stol. permanentní „krizí vývoje“, kterou jen z části vyvažovaly pozitivní efekty vlastní modernizace. V této situaci probíhal uvnitř politických elit a části veřejnosti těch-

⁹ F.A. Hayek, Cesta do nevolnictví, Praha 1991, str. 59-62

¹⁰ Georgi Dimitrov na VII. kongresu Kominterny

to zemí hluboký konflikt mezi modernizátory/liberály a tradicionalisty/konzervativci-monarchisty. I když se modernizátorům podařilo dosáhnout politické moci v zemi jen výjimečně, všude na periferii byly i přes neúspěch revolucí v 19. stol. nakonec absolutistické režimy nahrazeny alespoň konstitučními monarchiemi (Rakousko 1861-68; Německo 1871; Španělsko od r. 1874; Řecko: od r. 1863; Portugalsko: 1822; Itálie r. 1861; Rumunsko 1881; Finsko, Estonsko a část Polska získaly podobný autonomní statut v rámci Ruské říše). Tyto konstituční monarchie představovaly vlastně kompromisní řešení mezi tlakem modernizace a snahou tradičních aristokratických elit udržet nadále nejdůležitější pozice (např. faktická rezervace vrcholných pozic ve správě, diplomatické službě a důstojnickém sboru pro osoby aristokratického původu), ze kterých byly schopny proces modernizace kontrolovat. Proto v těchto zemích docházelo pouze k selektivní modernizaci, omezenou na (části) ekonomiky a na aplikaci moderní technologie, zatímco liberalizace politických poměrů, zavádění principů právního státu a odpovědnosti vlády parlamentu byla záměrně bržděna. Vzhledem k tomu, že kvůli neustálému tlaku modernizace se nedařilo plně stabilizovat vnitřní poměry, procházely tyto země opakovaně fázemi sporů mezi liberály a konzervativci, někde dosahující až formy otevřené občanské války. Jakkoli by se zdálo, že se v těchto zemích jednalo fakticky o politický pat mezi modernizátory a tradicionalisty, přesto si konzervativci díky silným pozicím ve státě udržovali převahu, která byla vážně otřesena teprve vítězstvím západních Spojenců 1918. Nicméně i poté, po odeznění jisté fáze liberalizace, v těchto státech opět získávaly převahu konzervativní síly, či jím blízká autoritářská hnutí, která se zde „nakonec prosadila“.

Právě s tímto vývojem na periferii silně kontrastují poměry v **ČSR**, která podle výsledků této analýzy vykazovala ze všech ostatních sledovaných států **nejvíce shodných hodnot se západoevropskými demokratickými zeměmi, představujícími zároveň historické jádro modernizace** (Nizozemí, V. Británie, Švédsko, Belgie a Francie). Tato blízkost byla již dříve zmiňována českými vzdělanci (cit. historikem J. Werstadtem (již 1948), Ivanem Pffaffem (1996) a Pavlou Horskou (1996), aniž by ji byli ovšem schopni nějak přesněji specifikovat. Za prvořadého moderního hlasatele přesvědčení o ideově-kulturní „blízkosti Čechů a liberálního Západu“ v nejširším slova smyslu nutno považovat T. G. Masaryka, díky jeho interpretaci české reformace, husitství, bratří a programu národního obrození jako projevů ideálů humanity blízkých západoevropskému protestantismu, který nakonec ve světové válce prokázal svou nadřazenost nad teokraciemi „starého světa“, viz též: Světová revoluce. Za války a ve válce 1914-1918, Praha 1925.

2) Trojpólové uspořádání politickoeconomického systému států Evropy 1930: Výše vyloženou dynamiku procesu šíření modernizace v Evropě zachytil další krok analýzy zkoumaných 18 států - totiž vnitřní diferenciaci hierarchického spektra **demokracie** → **diktatura** do **tří podskupin**. Dvě z nich představovaly **stabilní**, ovšem **navzájem opačné pozice**, totiž **stabilní demokracie** x **stabilní diktatury**; zatímco třetí skupinu situovanou mezi nimi, představovaly „**nestabilní**“ **státy**, kde sice již modernizace dosáhla pozoruhodného pokroku, ale přesto poměr sil mezi tradicionalisty a modernizátory zůstával velmi těs-

ný. Proto každý další otřes poměrů nabízel oběma stranám šanci posílení vlastních pozic, možnost ovlivnit, kterým směrem se daná země posune ze své „instabilní pozice“ do pozice stabilnější - ke skupině demokracií, nebo diktatur:

(NL-GB-SW-Bg-FR) (CSR-IRL-FIN-EST-DE-OE) (M-Pg-GR-IT-PL-SP-RUM)
stabilní demokracie nestabilní státy stabilní diktatury

Interpretace: Kromě oné fundamentální „modernizační krize“, již procházela evropská periferie jako taková po většinu 20. století a jejíž dozvuky jsou zřetelné ještě dnes, strhla světová válka svým průběhem, materiální a organizační náročností, a nakonec i svým z hlediska šíření demokracie pozitivním, ba až revolučním výsledkem (srv. TGM: světová válka = světová revoluce) řadu států (ať vítězných, nebo poražených) do krize. Už sám vznik nových nástupnických států (ČSR, Polsko, pobaltské státy, Jugoslávie) měl charakter krizového procesu pro ně samé, tím spíše pak pro původní státy, které se musely vyrovnat se značnými teritoriálními a populačními ztrátami, k nimž se ještě připojila ekonomická krize spojená s problémy návratu k mírovému hospodářství.

Navíc přibýly specifické problémy „úspěšných“ spojenců Dohody: státy jako Rumunsko, Řecko či Polsko se rozhodly z výhodné situace na léta 1918/1919 vytěžit maximum. Rumunsko tehdy zvětšilo své území na účet Maďarska (Transylvánie) a Ruska (Besarábie) na dvojnásobek, čímž se však stalo mnohonárodním, vnitřně nestabilním státem, kde navíc král tak dlouho blokoval svým vetem agrární reformy požadované neustále silící Malorolnickou stranou, až tamější konstituční monarchie ztratila svou liberální substanci. Po roce 1930 nový král Carol II. přešel k autoritativnímu režimu s podporou fašistických elementů. Podobně i Polsko rozšířilo své území daleko na východ od Curzonovy linie, kterou považovali spojenci za jeho etnicky odůvodněnou východní hranici, díky čemuž musel nový stát, kromě německé iredenty, krotit i ukrajinské menšiny. Není divu, že také zde národní politická elita považovala vojenskou diktaturu za nejvhodnější prostředek pro udržení statu quo! V Řecku po kapitulaci Turecka se pokusil Venizelos realizovat plán „Velkého Řecka“, totiž připojení veškerého území od antiky osídleného Řeky (turecké pobřeží Egejského moře včetně Konstantinopole!). Jeho válečné tažení však skončilo v roce 1922 katastrofou a masovým transferem obyvatelstva mezi oběma zeměmi. Tento neúspěch natolik podkopával režim konstituční monarchie, že byla nahrazena republikou, kterou však po několika krátkých letech ovládla vojenská klika gen. Metaxase, jenž si podporu konzervativců pojistil obnovou monarchie.

Tak či onak lze vycházet z toho, že krizové situace let 1918-24 a brzy poté následující všeobecná hospodářská krize r. 1929 **porušily v „nestabilní“ skupině států dosažené kompromisy mezi liberálními modernizátory a konzervativními tradicionalisty**, na jejichž pravém křídle operovaly vlivné monarchistickoreakční skupiny, **čimž otevřely prostor pro další kolo politického zápasu mezi nimi o další průběh modernizace:** buď přechodem k úplné demokracii, nebo naopak její blokaci instalací autoritářsky-diktátorského režimu. Na tomto místě nutno zdůraznit, že výše představená **analýza je schopna rozlišit stabilní a nestabilní státy, samotný výsledek zápasu na politické úrovni**

o další politický vývoj v zemi **není možno ze zásadních důvodů predikovat**, když tento, jako každá historická událost, závisel již na svobodném jednání a míře odhodlanosti konkrétních historických aktérů.

Nejdůležitějším státem ve skupině „nestabilních“ bylo Německo, kde zápas o politickou moc vyhrála NSDAP, která radikální eliminací liberálně-demokratických principů stvrdila kurz selektivní modernizace praktikované v Německu již od r. 1810 jako reakce na vliv idejí francouzské revoluce a na Napoleonovy reformy v Říši. V tomto smyslu znamenalo nacistické *Machtergreifung* 1933 skutečné završení „specifické německé cesty“ modernizace společnosti. Posun Německa ke skupině „stabilních diktatur“, díky moci a vlivu tohoto státu, obecně posílil antidemokratické reakční síly v Evropě a později přímo zasáhl v tomto smyslu do řady evropských států. Mezi nimi i do ČSR, která by podle výsledků této analýzy - i přes národnostní spory mezi Čechy, Slováky a Němci - během „padesáti let klidu“, ve které doufal TGM, tedy bez zásahů zvenčí (Mnichov 1938, Únor 1948, Srpen 1968), zřejmě splynula s oním stabilně demokratickým západoevropským centrem modernizace.

Tzv. „stabilní diktatury“ představují režimy, které se - po jisté fázi liberalizace díky vlivu a úspěchu západních spojenců - vracely k předválečné omezené liberalitě nyní formou diktatur vojáků, králů apod., včetně nejvíce rozvinuté z nich Itálie, která získala po r. 1918 velmocenský status, přičemž patrně právě její modernost vedla zde k ustavení skutečně „moderní“ formy diktatury (fašismus) opírající se o masové hnutí, a ne jen k nějakému „Befehlsregime“ vojáků či autoritativní monarchii. Ostatně podobný vývoj je zřetelný i v zemích, které do Berg-Schlosserovy analýzy nebyly zahrnuty: v Bulharsku, v Jugoslávii (1930 nastolena královská 'velkosrbská' diktatura), a především v sovětském Rusku. Právě ono skýtá extrémní příklad „stabilní diktatury“, když fáze liberalizace (1906 konstituční monarchie) vyvrcholila konečně 1917 republikou, jejíž vláda byla ovšem svržena již v říjnu téhož roku diktátorskou „republikou sovětů dělníků a malých rolníků“, přičemž i ona, přes vítězství ve čtyřleté krvavé občanské válce, již cítila hrozbu reakce: totiž nebezpečí „bonapartismu“ ztělesněné Trockým a Stalinem! Tyto obavy sdílel i umírající V. I. Lenin, když v dopisech sjezdu VKS(b) r. 1924 varoval před projevy 'asijských poměrů' ve straně a státě, a otevřeně označil Stalina za nevhodného pro funkci generálního tajemníka! Ale vše marno! Po jakés-takés vnitrostranické demokracii a politických privilegiích dělnictva nastolil Stalin během 1. SLP (1929-34) dokonalou - tj. totalitní - diktaturu. Kontinuita a stabilita diktátorských režimů na evropské periferii, kterou objasňuje Berg-Schlosserova analýza, dokázala přemoci i bolševickou revoluci! Poměry na evropské periferii dokonale kopírují scénář, který načrtl Alexis de Tocqueville ve své práci *L'Ancien Régime et la Révolution* (1856), vysvětlující příčiny přechodu od feudalismu k republice ve Francii, především proces centralizace moci a správy. Podle něj „se moc stává stále abstraktnější a vzdálenější od těch, které ovládá... Nadměrná centralizace moci, provedená za „starého režimu“, se v revoluční době nestala terčem kritiky, ale naopak oporou a podmínkou celé revoluce. Stačilo totiž panovníka na vrcholku mocenské pyramidy nahradit skupinkou revolucionářů a státní mašinerie běžela jako dříve“ (podle „Alexis de Tocqueville“ in Wikipedia.cz, 6. 10. 2016). Zla-

tá slova: v Rusku také stačilo pouze vyměnit cara-gosudara na špičce moci skupinkou revolucionářů...

Význam a nosnost Berg-Schlosserových výsledků potvrzuje řada dalších, na něm nezávislých a metodologicky jinak založených studií. V regionálním rozsahu je stvrzuje např. práce **Max Haller/Franz Höllinger: Zentren und Peripherien in Europa. Eine Analyse und Interpretation der Verschiebungen zw. dem ersten und dritten Viertel des 20. Jhdt.** HSR 20/1995, 8-54, založená na empirické analýze základních statistických údajů států EU k časovým obdobím 1925-1930 a 1975-80. Také zde autoři vycházejí z konceptu centrum x periferie, do kterého zapracovali tři dnes aktuální pojetí (a/ geografickoekonomický model/**Christaller**: sebeorganizace osídlené krajiny, b/ politickoekonomický/**Wallerstein**: centrum vykořisťuje periferii a c/ kulturně-sociologický/**Shils**: centrum jako nahromadění kulturně-symbolických hodnot dané společností). I podle výsledků studie Haller/Höllinger existovaly dvě relativně zaostalé periferní oblasti na východě a jihu Evropy již v 19. stol., jejichž situace se však během 20. století nijak podstatně nezměnila. Přitom za **nejvýznamnější faktory pro/contra dynamiky diferenciacie EU** na centrum a periferie označují: 1/ **proporce protestantů** (vysoký: pozitivní, nízký: negativní) a (opět) 2/ **míra rovnoměrnosti agrární držby** (vysoká: pozitivní, nízká: negativní). Tyto výsledky vedou autory k závěru, že **periferní situace východní Evropy k r. 1990** nemůže být připisována jediné retardujícímu efektu státně-socialistického systému, protože **souvisí s „hlubšími“ sociokulturními strukturami!** Proto také nelze očekávat, že by politickoekonomická transformace v rámci EU (tržní ekonomika, politická demokracie) po rozpadu sovětského bloku mohla přinést rychlé přiblížení k poměrům v oblasti západního centra.

Thomas Weiser, červen 2016 (*pokračování příště*)

ROJ MEDVEDĚV: STALINISMUS, PŮVOD, DĚJINY A DŮSLEDKY

Knihu s tímto názvem napsal autor po 20. sjezdu KSSS v letech 1962–1968. Jsou v ní podrobně uvedena do té doby neznámá fakta o celé epoše výstavby socialismu v Sovětském svazu. Kniha obsahuje přehled celého vývoje Stalinova kultu a snaží se objasnit jeho příčiny a důsledky. Sám autor patří mezi sovětské disidenty -původní marxisty. Tamější disidentské hnutí je podle některých politologů rozděleno do tří proudů. První je reprezentován právě Medveděvem, další je liberální proud reprezentovaný akademikem Sacharovem a poslední je náboženský, jehož vůdčí osobností je Solženicyn.

Kniha je rozdělena do tří hlavních částí: Stalinovo uchvácení moci v zemi a ve straně, příčiny a podmínky vzniku stalinismu a jeho konsolidace a důsledky stalinismu. Autor se snaží vysvětlit, jak bylo možné, že výstavba komunismu zdegenerovala ve Stalinovy zločiny, a jak bylo možné, že po tak dlouhou dobu jeho aktivity procházely nepovšimnuty.

V úvodní části se popisují okolnosti kolem říjnové revoluce, problémy a vztahy mezi jednotlivými funkcionáři a celková atmosféra uvnitř strany. Zejména se uvádí, že vnitrostranické spory byly urputné a provázené zlobou a perfidností. Výsle-

dek byl, že interpretace dvacátých let byla tendenční a vrchol byl údajně dosažen ve Stručných dějinách VKSb. Autor se rovněž zmiňuje o tom, že ani současné práce o stranických sporech nejsou bez zaujatosti. Právě zde se prý projevuje nejvíc Stalinova povaha; nešlo mu o to, aby přesvědčil protivníky, ani aby je přiměl ke společné práci. Záleželo mu jen na jediném, aby svého soupeře zdeptal a ponížil.

Komunisté v čele s Leninem byli počátkem 20. let přesvědčeni, že v zaostalém Rusku je sice možné zahájit socialistickou revoluci, ale že není možné ji dovést bez pomoci a podpory Evropy. K tomu však nedošlo, Evropa se nepřidala a v nastalých potížích vzniklo mnoho obtížně řešitelných problémů.

Obrovským problémem byl hladomor na Ukrajině. Vyžádal si miliony mrtvých. Když např. sekretář ÚV Ukrajiny R. Těrechov popsal Stalinovi dramatickou situaci v okolí Charkova, Stalin prohlásil: „Podle toho, co jste mi tu přednesl, vidím, že jste dobrý vypravěč, soudruhu Těrechove. Ale nás nezastrašíte, to se vám nepodaří. Asi by bylo lépe, kdybyste opustil svou funkci v ÚV Ukrajiny a vstoupil do svazu spisovatelů. Tam si budete moci psát svoje bajky a hlupáci si v nich budou číst.“

Všechny vážné chyby v průběhu kolektivizace a industrializace měly vliv na snížení životní úrovně dělníků. Bylo oslabeno spojení mezi městem a venkovem a zavedeny příděly. Pro to vše bylo zároveň zapotřebí najít obětího beránka. Zpočátku byli obžalováni specialisté a inteligence vzdělaná před revolucí. Během procesů docházelo k absurdním obviněním, jako např. že se v pohraničních oblastech vysušovaly močály, aby se usnadnila imperialistická intervence.

K masivním represím dochází počátkem 30. let. Stalin je identifikován se socialismem, dochází k jistému zbožnění pojmů jako strana, revoluce, proletariát, sovětský stát. Z toho přímo vyplývalo, že strana nedělá chyby. A i když si někteří členové strany uvědomují nebezpečí, pocházející ze Stalinovy osobnosti, je pro ně obtížné snažit se v současné kritické situaci o jeho výměnu. Takových postojů a potíží Stalin dokázal dokonale využít a v tisku se počaly objevovat stále přehnanější pocty jak Stalinovi, tak straně. Intenzita pochlebování neustále vzrůstala.

Není asi v lidských silách představit si v plném rozsahu celou hrůzu a rozměr utrpení asi 20 milionů obětí. Jen pro ilustraci jeden příklad: V Bělorusku byl zatčen jeden kolchozník s tím, že ho jeho otec naváděl, aby zabil předsedu kolchozu. Syn zpočátku odmítal, ale po mučení se k tomu doznal. Poté NKVD zatkla jeho otce. Otec však veškerý nátlak a bití vydržel, takže NKVD přistoupila ke konfrontaci. Když se syn s otcem při výslechu setkali a otec uviděl, jak je jeho syn po mučení zřízen, obrátil se na komisaře a prohlásil: „Ano, já se přiznávám.“ Konec byl očekávaný. Viník byl po právu odsouzen. Komentář autora na konci kapitoly: K takovým tragédiím docházelo ve stovkách tisíců případů.

Procesy byly sledovány i na Západě a mnoho lidí se jim zdráhalo uvěřit. Levicová intelektuálové je pokládali za pomluvy, jež mají poškodit Sovětský svaz. Mnoha lidem ve světě byla nepřijatelná představa, že Stalin likviduje nevinné lidi. Znamé jsou v těchto případech postoje L. Feuchtwangera i H. G. Wellse. Dokonce i Winston Churchill uvěřil falešným informacím, šířeným na Západě prostřednictvím NKVD. Kontrast Stalinova obrazu a jeho skutečné povahy byl i na XX. sjezdu tak obrovský, že se ho mnozí delegáti snažili zmírnit. Existo-

vala legenda, že všechny zločiny se děly bez Stalinova vědomí a že největší podíl na jeho klamání mají Ježov s Berijou.

Uzavřením paktu o neútočení s Hitlerem měl Stalin také poškodit mezinárodní komunistické hnutí. Zejména ve Francii byli komunisté zmateni, když měli skoncovat s protinacistickou propagandou. Na podzim 1939 prohlásil Molotov, že ohledně války mezi Anglií, Francií a Německem se role agresora a oběti proměnila, jakoby to byly tyto mocnosti, které začaly válku. *(Je zločinem vést válku jen s cílem zničit hitlerismus pod falešnou záminkou boje za demokracii)*. Koncem roku 1939 francouzští komunisté tajně rozšiřovali texty, požadující, aby francouzská vláda skoncovala s touto imperialistickou válkou proti Německu. Ohledně smlouvy o neútočení s Hitlerem autor konstatuje, že okolnosti počátků této smlouvy nebyly ještě dodnes (1968) uspokojivě prostudovány.

V poválečném období docházelo k dalším deformacím a procesům. Postiženy byly všechny vrstvy společnosti, umělci, lékaři, inteligence. Nejvážnějším důsledkem byla perverzita náplně umění a vědy. Pravdou nebylo to, co odpovídalo faktům, nebo empirickému výzkumu, ale to, co bylo prohlášeno za pravdu soudruhům Stalinem.

V politických procesech docházelo k degradaci spravedlnosti. Za připomenutí stojí několik procesních zásad soudruha Vyšinského: *Někdy je obtížné mít dostatek důkazů, a proto se občas musíme spokojit s jistou pravděpodobností. Další: Příznání je královna důkazů, případně Už to, že někoho zatkne NKVD, je důkazem viny.*

Jedna příhoda osvětluje povahu vůdce světového proletariátu. Stalin se jednou, při oslavě Nového roku, bavil tím, že svému tajemníkovi Poskrebisovi navlékl na prsty papírové trubičky, zapálil je a sledoval, jak se tajemník svíjí bolestí, ale neodvažuje se je stáhnout.

V závěrečné části se konstatuje, že vše dávalo tušit podobné čistky, jako ve 30. letech. Zabránila tomu jen Stalinova smrt.

Milan Zapletal (prosinec 2016)

JAK SE DNES ŽIJE V ZEMÍCH BÝVALÉ JUGOSLÁVIE

(3. - závěrečná - část)

Dle tohoto popisu lze poznat, že Dalmatinci jsou v Chorvatsku nejproduktivnějšími hospodáři. Bylo tomu tak již v minulosti, a tak v bývalé Jugoslávii docházelo také trochu k vyčítání. Chorvaté měli dojem, že ke své škodě vydržují celou Jugoslávii. Pro upřesnění nutno dodat, že Srbů bylo a je asi 10 milionů, Chorvatů asi 4 miliony, Slovinců sotva 2 miliony, Bosna i s Hercegovinou má asi 4 miliony a Černohorců je ani necelý milion a ten nepoměr stále vyvolává rozbroj.

Jen ve zkratce, jaké dějinné události se staly na území dnešního Chorvatska. První zmínka o Chorvatech pochází ze 7. století, kdy se slovanské kmeny začaly přemisťovat z východu Evropy na západ a na jih.

Dnešní území Chorvatska od 1. století př. Kr. ovládali Římané, (3. století tohoto období dodnes připomíná Dioklecianův palác ve Splitu), pak jsou zde Kel-

tové, Gótové, Ilyři, Frankové. Římskokatolická víra velmi brzo ovlivnila toto chorvatské území, hlavně zásluhou Benediktýnů a Františkánů, a tedy i dnešní Chorvaté jsou většinou věřící katolíci. Na tomto území žily jednotlivé kmeny, ze kterých se vyvíjela chorvatská knížectví. Jedno z prvních chorvatských knížat v 9. století byl Římem korunovaný král Branimír. To je první zmínka o chorvatské státnosti. V 10. století je korunován Zvonimir. Když koncem 10. stol. padne poslední chorvatský král Petr Savrič, mizí samostatnost chorvatského státu. Nastává období feudalismu a už se zde objevuje uherský vladař Ladislav I. V 11. století ovládá toto území uherský vladař Koloman a celé další období jsou tu pouze chorvatští feudálové ve spojení s uherskými a pak s Rakouskem-Uherskem. V této době se dnešní území rozšiřovalo na východ, tj. o Bosnu a Hercegovinu (král Tvrtko, a z rohliku byla pěkná země) a také na severozápad o Slovenii. Jižní kraje a ostrovy v 18. a 19. stol. patřily francouzské říši.

Během této doby chorvatský jazyk stále žil. Koncem 15. století tvořil ve Splitu humanistický spisovatel Marko Marulić své zpěvy chorvatsky. V 16. stol. působil Martin Držić, dramatický spisovatel - nejznámější komedie je „Dundo Maroje“. V 17. stol. Bartol Kršić sestavuje první chorvatskou gramatiku, dále Ivan Gundulić jako básník a Ivan Belostenec zpracoval latinsko-chorvatský slovník. Za vlády Marie Terezie ve škole z nepovinného chorvatského jazyka se stal povinný a německý naopak. V 19. stol. Ljudovit Gaj uvádí spisovný chorvatský jazyk (štokavština) a tiskne první své „Novine Hrvatske“. Dalším známým spisovatelem je Ivan Mažuranić (dle jeho díla vzniká i první chorvatská opera).

Ve 14. století uherský i chorvatský vladař Zikmund podlehně v boji s Turky. Turecký vpád v 15. stol. znamenal zakotvení islámu v Bosně. V 16. stol. vládne na tomto území Ferdinand Habsburský a chorvatský velmož Nikola Šubić Zrinjski padne v boji proti Turkům. V 17. stol. šlechtici Petr Zrinski a Fran Krsto Frankopan povstali proti rakouskouherské centralizaci Habsburků a byli popraveni. Začátkem 19. stol. veškeré jižní území, které ovládala Francie, získává zpět Rakousko. Koncem 19. století začíná období všeslovanství a I. světová válka ukončí centralistickou vládu Rakouska-Uherska v r. 1918. Chorvatsko je součástí Království SHS (Srbů, Chorvatů a Slovenců). V Chorvatsku se objevují snahy nacionalistické, opozice organizuje vojenskou obranu. Tvoří ji vlastně ustaše (vzbouřenci), kterým se podařilo v roce 1934 uskutečnit atentát na jugoslávského krále Aleksandra, a tak oslabit Království SHS. Místo nezletilého krále Petra II. vládne slabý princ Pavle. Ten začátkem r. 1941 podlehl Hitlerovým námluvám, ale Srbové povstali a Pavla svrhli. Hitler toho využil a bombardoval Bělehrad (duben 1941) a provedl okupaci Srbska a Slovinska. Chorvatsko (jako u nás již v r. 1939 Slovensko) vyhlásilo „Nezavisna Država Hrvatska“ - Nezávislý chorvatský stát - a Bosna a Hercegovina byla k tomu připojena. Nacionalisté, hlavně ustaši, dokázali během II. světové války krvavě očistit svůj stát od Srbů a Židů. Islámská víra v Bosně a Hercegovině byla uznávána. Během této války nejprve rozpadlé královské vojsko v nedostupných horách zahájilo odboj (četníci). I zde docházelo k národnostním potyčkám, což pomohlo Titovi komunistickou ideou zorganizovat partyzánský odboj. Vznikla nová Jugoslávie utvořená šesti federativními republikami. Komunistický systém sice dovoľoval vycestovat a zestátněny byly jen velké podniky, ale ná-

boženské svátky byly zrušeny (místo na Vánoce dostávaly děti dárky na Nový rok) a hlavně v Chorvatsku mnozí kněží byli zbaveni svého úřadu.

V roce 1991 je ustanovena samostatná republika Chorvatská a v témže roce uznána EU. První prezident byl Franjo Tuđman (reformovaný komunista), další Stjepan Mesić (stabilizoval zem) a dnes je prezidentem Ivo Josipović.

„Republika Hrvatska“ má dost demokratických problémů, nacionalistických a náboženských. Má však také Jaderské moře, a to je velké bohatství.

Vědunka Stehlíková, září 2013

VÍTE, ŽE ...

... **21. výroční konference Forum 2000** se uskuteční v Praze ve dnech 8.–10. října 2017. „Demokratický svět prochází těžkým obdobím, a to je téma, kterému se letošní Forum nebude moci vyhnout. Společně s řadou vynikajících hostů se bude snažit porozumět příčinám současné krize a hledat z ní východiska. Měli bychom si uvědomit, že demokracie je jedinou spolehlivou zárukou svobody každého z nás. Když budeme hledat zkratkovitá řešení, vymstí se nám to,“ říká Jakub Klepal, výkonný ředitel Nadace Forum 2000. <http://www.forum2000.cz>

... **Kroměřížská výzva** směřuje k výběru kandidátů pro volbu prezidenta ČR: <http://www.kromerizskavyzva.cz/>. Pravidelné debaty s kandidáty lze sledovat i na Facebooku.

... **Klub na obranu demokracie** pořádá zajímavá setkání: <http://klubod.cz/>
Jitka Nováková

VÝZVA HOSPODÁŘKY DK

Vážené členky, vážení členové,

k tomuto číslu Dk-Dialogu je přiložena složenka na úhradu členských příspěvků za rok 2017. Pro snazší identifikaci platby uveďte jako variabilní symbol své členské číslo; číslo klubového účtu v České spořitelně je na složence i v tiraži tohoto bulletinu. S plněním své členské povinnosti neotálejte. Použijte této příležitosti též k tomu, abyste event. vyrovnali dlužnou částku za minulá léta. Výši členského příspěvku si každý vypočítává sám a způsob výpočtu byl publikován v Dk-Dialogu č. 2/2013, str. 15. Vychází přitom z průměrného příjmu a je doporučena minimální částka. Pokud někdo průměrného příjmu nedosahuje, může si příspěvek upravit. Doporučené minimum je pro členy bez vlastního příjmu (studenti, ženy v domácnosti a nepracující důchodci) 100 Kč ročně a pro ostatní výdělečně činné členy 500 Kč ročně. Osoby starší 80 let platí příspěvky pouze dobrovolně.

Financování aktivit Klubu pouze z příspěvků svých členů má velký význam z hlediska zachování politické nezávislosti Klubu. Zároveň však platí, že členové, kteří tuto svoji jedinou povinnost neplní, jsou sponzorováni ostatními členy, kteří příspěvky pravidelně platí.

Jana Procházková, hospodářka Klubu (*kráceno*)

Z ČINNOSTI DEMOKRATICKÉHO KLUBU

Také v dalších měsících pokračovala pravidelná setkání členů a přátel Klubu k aktuálním politickým otázkám: v lednu Pragmatismus a jeho ohlasy u nás, v únoru 20 let od Česko-německé deklarace, v březnu Současná situace v Turecku a Blízký východ, v dubnu Nadační fond Harmonie, součást asociace Sistema Europe.

Nezapomínejte prosím, že své připomínky, poznatky i pochvaly k setkáním můžete vyjádřit přímo na webové stránce Dk u každého setkání. Bude také přínosem, když nám pošlete návrh na téma setkání Dk, které byste chtěli přednést, případně které by Vás zajímalo a měli bychom získat přednášejícího.

POZVÁNKA

na setkání dne 16. května 2017 (třetí úterý v měsíci) v 17 hod. v Měšťanské besedě v Praze (CEVRO Institut – vysoká škola), Jungmannova 17, Praha 1, místnost č. 206 (2. patro): Úvodní slovo na téma **Evropská unie po Brexitu připravila kol. **Běla Plechanová**, politoložka a univerzitní profesorka. Na **20. června 2017** úvodní slovo připravil předseda Dk, kolega **Ivo Budil**, téma **Skandinávie, nordický mýtus a severská demokracie**. Pozvánky na tato setkání zasíláme pouze elektronicky. Pokud je nedostáváte, nemáme Vaši e-mailovou adresu. Můžete je najít také na webu Dk.**

Oznámení pro členy Dk, kteří chtějí dostávat Dk-Dialog pouze elektronicky: prosím, oznamte nám své přání obratem na adresu dklub@volny.cz. Děkujeme.

Vydavatel: Demokratický klub, Františka Křížka 1, 170 00 Praha 7.

Telefonní číslo: 221 506 733 (též záznamník);

e-mail: dklub@volny.cz, webová stránka: <http://www.demokratickyklub.cz>

Demokratický klub můžete sledovat i na Facebooku a na Twitteru.

Bankovní spojení Demokratického klubu: Česká spořitelna, a.s., pobočka č. 01/103, Praha 1,

Rytiřská 29, číslo účtu 1923868339/0800

IBAN CZ 76 0800 0019 2386 8339 SWIFT GIBACZPX

Redakční rada: Zdeněk Kalvach (odpovědný redaktor), Radovan Jelínek, Josef Kandert, Jitka Nováková a Zdeněk Pavlík

Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha čj. NP 2471/93 ze dne 20. 12. 1993. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod č. 6759.

Příspěvky jednotlivých autorů, členů i nečlenů Dk, nemusejí vyjadřovat názory Klubu. Tyto jsou vyjádřeny pouze v oficiálních (číslovaných) stanoviskách Demokratického klubu.